

Vlaams Ministerie
van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van de Vrije Basisschool 'Mater Dei' te Erps-Kwerps

Hoofdstructuur bao

	Instellingsnummer	12575
	Instelling	Vrije Basisschool
directeurs		Lieve DUTHOO, An LAMBRECHTS
adres		Engerstraat 10 - 3071 ERPS-KWERPS
telefoon		02-759.65.33
fax		02-759.87.45
e-mail		info@vbs-erps-kwerps.be
website/URL		www.materdei-ek.be
	Bestuur van de instelling	964502 - Mater Dei te ERPS-KWERPS
adres		Engerstraat 10 - 3071 ERPS-KWERPS
	Scholengemeenschap	120576 - De Zevenster te ERPS-KWERPS
adres		Engerstraat 10 - 3071 ERPS-KWERPS
	CLB	114991 - Vrij CLB Leuven te LEUVEN
adres		Karel van Lotharingenstraat 5 - 3000 LEUVEN
	Dagen van het doorlichtingsbezoek	28/11/2011, 29/11/2011, 1/12/2011
	Einddatum van het doorlichtingsbezoek	01/12/2011
	Datum bespreking verslag met de instelling	13/12/2011
	Samenstelling inspectieteam	
	Inspecteur-verslaggever	Frans De Bie
	Teamleden	Guido Aerts Eddy Lamberts
	Deskundige(n) behorend tot de administratie	nihil
	Externe deskundige(n)	nihil

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	3
1. SAMENVATTING	5
2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING	7
2.1 Leergebieden in de focus	7
2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus	7
3. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGSVOORWAARDEN?	7
3.1 Kleuteronderwijs: Nederlands	7
3.2 Kleuteronderwijs: muzische vorming	9
3.3 Lager onderwijs: Nederlands	9
3.4 Lager onderwijs: muzische vorming	11
3.5 Lager onderwijs: leren leren	12
3.6 Lager onderwijs: sociale vaardigheden	13
3.7 Lager onderwijs: ICT	14
4. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	15
4.1 Professionalisering	15
4.2 Evaluatie	16
5. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	17
6. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	18
6.1 Wat doet de school goed?	18
6.2 Wat kan de school verbeteren?	19
6.3 Wat moet de school verbeteren?	20
7. ADVIES	21
8. REGELING VOOR HET VERVOLG	21

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de doorlichting van uw instelling¹ door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 geeft haar de opdracht hiertoe.

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de instelling de erkenningsvoorwaarden respecteert, of ze op systematische wijze haar eigen kwaliteit bewaakt en of ze zelfstandig de tekorten kan remediëren.

Het advies in dit verslag heeft betrekking op alle erkenningsvoorwaarden uitgezonderd de voorwaarden betreffende hygiëne, veiligheid en woonbaarheid.

Vanaf het schooljaar 2011-2012 vindt de controle op de erkenningsvoorwaarden betreffende woonbaarheid, veiligheid en hygiëne gelijktijdig met de doorlichting plaats. Deze controle op woonbaarheid, veiligheid en hygiëne resulteert in een afzonderlijk verslag. Alle verslagen worden gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de instelling karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de instelling
- proces: initiatieven die een instelling neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de instelling met haar leerlingen of cursisten bereikt.

Meer info over het CIPPO-referentiekader vindt u op www.onderwijsinspectie.be.

De doorlichting bestaat uit drie fases: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en de verslaggeving.

Tijdens het vooronderzoek selecteert de onderwijsinspectie de onderwijsdoelstellingen en de procesindicatoren of -variabelen die het inspectieteam onderzoekt tijdens het doorlichtingsbezoek.

Tijdens het doorlichtingsbezoek verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

Het resultaat van de doorlichting is het doorlichtingsverslag.

Het doorlichtingsverslag vangt aan met een voor het brede publiek toegankelijke samenvatting. Het vervolgt met een beschrijving van de doorlichtingsfocus.

Tijdens een doorlichting zoeken de onderwijsinspecteurs een antwoord op drie onderzoeksvragen:

- In welke mate voldoet de instelling aan de onderwijsdoelstellingen? (het erkenningsonderzoek)
- In welke mate onderzoekt en bewaakt de instelling op een systematische manier de kwaliteit van de processen zodat deze bijdragen tot het bereiken/nastreven van de onderwijsdoelstellingen? (het kwaliteitsonderzoek)
- Is er in de instelling een algemeen beleid dat het mogelijk maakt om zelfstandig tekorten weg te werken? (het onderzoek 'algemeen beleid')

In drie hoofdstukken geeft de onderwijsinspectie een antwoord op deze vragen.

¹ Instelling: onderwijsinstelling of CLB (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 11°). Onderwijsinstelling: een pedagogisch geheel waar onderwijs georganiseerd wordt en waaraan een uniek instellingsnummer toegekend is (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 13°).

Om de kwaliteit van de processen in kaart te brengen gebruikt de onderwijsinspectie een kwaliteitswijzer. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de instelling bij haar activiteiten aandacht heeft voor

- doelgerichtheid: welke doelen stelt de instelling voorop?
- ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de instelling om efficiënt en doelgericht te werken?
- doeltreffendheid: worden de doelen bereikt en gaat de instelling dit na?
- ontwikkeling: heeft de instelling aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

Meer informatie over de kwaliteitswijzer vindt u eveneens op www.onderwijsinspectie.be.

Wat de instelling goed doet, wat de instelling kan verbeteren en wat de instelling moet verbeteren komt aan bod bij 'Sterktes en zwaktes van de instelling'.

Het doorlichtingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de instelling. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de instelling of van structuuronderdelen
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen als de instelling binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de instelling de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve verslag informeert de directeur van de instelling leerlingen, ouders en/of cursisten over de mogelijkheid tot inzage. De directeur van het centrum voor leerlingenbegeleiding informeert de centrumraad.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de instelling het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de instelling of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De instelling mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1. SAMENVATTING

De Vrije Basisschool 'Mater Dei' ligt in een rustige plattelandsgemeente en wordt geleid door twee directeurs. Het schoolteam is de afgelopen jaren verjongd. De school rekruteert haar leerlingen in de nabije omgeving. Het aantal leerlingen met een andere thuistaal is relatief gezien beperkt.

De lagere afdeling diende aan te tonen dat vanaf 1 september 2011 de tekorten voor muzische vorming en voor de leergebiedoverschrijdende eindtermen voor leren leren, sociale vaardigheden en ICT werden weggewerkt. Ook diende ze een schooleigen planning voor deze leergebiedoverschrijdende eindtermen voor te leggen.

De kleuterafdeling werkt doelgericht aan een geïntegreerd en gradueel uitgewerkt onderwijsaanbod voor Nederlands en muzische vorming. De leraren bewaken het evenwicht tussen de domeinen. De klassen zijn krachtige leeromgevingen, waar de taalvaardigheid en de creativiteit van de kleuters tot bloei kunnen komen. Hoeken worden thematisch verrijkt. De leraren schakelen gevarieerde speelleermaterialen en werkvormen in en bevorderen de zelfstandigheid van de kleuters met enkele goed gekozen instrumenten. De kleuters kunnen exploreren, experimenteren, beschouwen en creëren. Kleuters die daar behoefte aan hebben, krijgen de nodige extra ondersteuning. De lagere afdeling sluit quasi naadloos aan bij de kleuterafdeling. Enkele aspecten kunnen hierbij nog beter op elkaar afgestemd worden.

De lagere afdeling slaagt erin om het leergebied Nederlands op een samenhangende manier uit te bouwen. Zij gebruikt onderwijsleerpakketten waarop de leraren vertrouwen om de leerplandoelen te bereiken en waarnaar zij in hun summiere planningsdocumenten refereren. De onderwijsleerpakketten worden consequent aangewend. De bijhorende software biedt de nodige ondersteuning bij de instructie, differentiatie en remediëring. De leraren hanteren gevarieerde werkvormen die ruimte geven voor de ontwikkeling van de zelfstandigheid. Zij promoten het lezen, spreken en creatief schrijven. De lagere afdeling heeft in beperkte mate initiatieven genomen om de onderwijskwaliteit voor Nederlands op schoolniveau te bewaken.

Het tekort voor muzische vorming in de lagere afdeling is in voldoende mate weggewerkt. De school volgde samen met de pedagogische begeleidingsdienst een implementatietraject, dat vruchten afwierp. De leraren spannen zich in om doelgericht te werken, het doelenaanbod en het evenwicht tussen de domeinen te bewaken en de onderwijstijd voor muzische vorming optimaal te benutten. De mate waarin dat lukt is leraarafhankelijk. De leraren hebben oog voor de muzische kansen die in de andere leergebieden verweven zitten. Enkele leraren ontwikkelden een bijzondere expertise rond muzische vorming. Deze is slechts ten dele aangewend bij de interne deskundigheidsbevordering. De lagere afdeling heeft nog een weg af te leggen om muzische vorming adequaat te evalueren en om hierover te rapporteren.

De evenwichtige schoolplanning voor leren leren die door hogeschoolstudenten is opgesteld, is nog niet in voldoende mate vertaald naar de werkvloer. Het tekort is dus nog niet weggewerkt. Dit neemt niet weg dat in elke klas initiatieven rond leren leren worden genomen. De leraren voeren een huiswerkbeleid, helpen de leerlingen bij hun studiekeuze en gebruiken werkvormen die de zelfstandigheid versterken. Ook de moderne ICT-infrastructuur en de digitale leeromgeving zijn hierbij troeven. Voor sociale vaardigheden zoekt de school nog naar een manier om de leergebiedoverschrijdende eindtermen gradueel te integreren in het onderwijsaanbod. Zij stelde nog geen schooleigen planning op voor sociale vaardigheden. Het tekort is nog niet in voldoende mate weggewerkt. Momenteel gebruikt de school een onderwijsleerpakket ter ondersteuning, maar zij kan nog niet garanderen dat alle leergebiedoverschrijdende eindtermen hiermee gedekt zijn. Het schoolklimaat is evenwel een vruchtbare

voedingsbodem om de sociale vaardigheden verder planmatig en geïntegreerd uit te werken. Wederzijds respect en haalbare afspraken en regels zorgen voor een positieve en kindvriendelijke schoolcultuur. Voor ICT heeft de school met haar volgehouden inspanningen het tekort weggewerkt. De degelijke inventaris gaf een goede eerste aanzet voor een schooleigen planning. De voorbeeldige ICT-infrastructuur en de vele nuttige ICT-toepassingen maken van de school een moderne ICT-omgeving. De mate waarin deze efficiënt in de klas aangewend wordt, is nog afhankelijk van de expertise van de leraar.

De school hanteert een nascholingsplan dat gekoppeld is aan de schoolprioriteiten. De leraren worden door de schoolleiding gestimuleerd om eigen nascholingen te kiezen en om hierover te rapporteren tijdens personeelsvergaderingen. Voor muzische vorming koos de school voor een intensief nascholingstraject onder leiding van de pedagogische begeleidingsdienst. Intern bieden de gedifferentieerde personeelsvergaderingen kansen om van elkaar te leren. Werkvormen als hospiteren en collegiale visitatie zijn in deze school nog geen gewoonte. Het team telt enkele experts in eigen rangen, die in beperkte mate ingeschakeld worden bij de interne deskundigheidsbevordering. Eén keer per jaar organiseert de scholengemeenschap een pedagogische studiedag. De leraren kunnen dan in werkwinkels schooloverstijgend van elkaar leren. Er is op dit niveau al een eerste aanzet gegeven om de ervaringen en expertise tussen leraren van dezelfde leeftijdsgroep uit te wisselen.

De mondelinge rapportering staat op een hoog niveau. Quasi alle ouders reageren op een oproep voor een oudercontact, waardoor de wisselwerking tussen de school en de ouders groot is. In de lagere afdeling evolueert het rapport langzaamaan van een cijferrapport dat vooral op kennis gericht is naar een bredere terugkoppeling. De klemtoon ligt nog wel op de cognitieve leergebieden en de vlot meetbare aspecten. Meer en meer is de school zich ervan bewust dat ze alternatieve evaluatievormen nodig heeft om ook de moeilijker meetbare ontwikkelingen op te volgen. Het rapport geeft nog geen evenwichtig beeld van de totale persoonlijkheid van de leerlingen. Opvallend sterk zijn de inspanningen die de leraren zich getroosten om hun verbale commentaren positief en ontwikkelingsgericht te formuleren.

De schoolleiding heeft een goed beleidsvoerend vermogen en betreft de leraren bij de invoering van onderwijsvernieuwingen. Enkele beleidsaspecten verdienen extra aandacht. De school geeft degelijk taalonderwijs en heeft een visie op talenbeleid, maar zette nog geen stappen om een systematisch talenbeleid te ontwikkelen. Het beleid rond de lestijden in functie van gelijkeonderwijskansenbeleid zit door organisatorische knelpunten niet meer op het goede spoor. De beoogde doelen zijn vaag en de fasering ontbreekt, waardoor de leraren niet goed weten wat van hen verwacht wordt. De leerlingenenquête werd wel aangegrepen om aspecten van de schoolwerking bij te sturen. Cruciaal aandachtspunt in de school is de tijd die genomen wordt om aan visieontwikkeling te werken. De wekelijkse briefings maken dat de vergadertijd tijdens de meestal gedifferentieerde personeelsvergaderingen optimaal aan pedagogisch-didactische aspecten kan besteed worden. De school heeft nog niet de gewoonte om de resultaten van haar leerlingen op schoolniveau te gebruiken om de onderwijskwaliteit te bewaken. Hiertoe beschikt ze ook over te weinig valide outputgegevens.

Het inspectieteam besluit de doorlichting met een gunstig advies en wenst het dynamische team met gemotiveerde en professionele leraren alle succes toe. Voor leren leren en sociale vaardigheden krijgt de school nog drie schooljaren extra tijd om de vernieuwingstrajecten verder uit te werken en af te ronden.

2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting heeft de inspectie leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen geselecteerd voor onderzoek tijdens de doorlichtingsbezoeken.

De resultaten van de controle op de erkenningsvoorwaarden betreffende bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne, vindt u terug in een afzonderlijk verslag

De vorige doorlichting vond plaats in december 2008 en werd afgesloten met een beperkt gunstig advies tot 1 september 2011. Op het ogenblik van deze doorlichting wordt daarom onderzocht in welke mate de instelling de vermelde tekorten heeft weggewerkt.

2.1 Leergebieden in de focus

Kleuteronderwijs
Nederlands
muzische vorming
Lager onderwijs
Nederlands
muzische vorming
leren leren
sociale vaardigheden
ICT

2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus

Personeel
Professionalisering
Deskundigheidsbevordering
Onderwijs
Evaluatie
Rapporteringspraktijk

3. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGS-VOORWAARDEN?

Het onderzoek naar het voldoen aan de erkenningsvoorwaarden levert voor de geselecteerde leergebieden het volgende op:

3.1 Kleuteronderwijs: Nederlands

Voldoet

Motivering

- De kleuterafdeling kan met planningsdocumenten, evaluatiegegevens en een overtuigende klaspraktijk aantonen dat zij de ontwikkelingsdoelen voor Nederlands nastreeft en zodoende tegemoet komt aan haar inspanningsverplichting. Enkele aspecten van de werking in de kleuterafdeling verdienen de kwalificatie 'voorbeeld van goede praktijk'.
- De goed overdachte themaplanning, de vaste rituelen en de speelleerhoeken zijn gefundeerd op de doelen van een koepeligen referentiekader. De leraren bewaken de

volledigheid van het doelenaanbod en garanderen evenwicht en variatie. Nederlands wordt samen met de andere leergebieden geïntegreerd aangeboden. De leraren kiezen de thema's met respect voor de eigenheid en de leefwereld van de kleuters, wat de herkenbaarheid bevordert.

- De kleuterleraren werken nauw samen en creëren een krachtige onderwijs- en leeromgeving. De klassen en de gemeenschappelijke ruimten ademen een creatieve sfeer uit en zijn aantrekkelijk ingericht. De klassen van de oudere kleuters staan met elkaar in verbinding. De leraren maken daar gebruik van om hun onderwijsaanbod complementair op elkaar af te stemmen. Hun kleuters hebben de kans om tijdens klasdoorbrekende activiteiten in beide klassen verschillende hoeken te bezoeken.
- De leraren bevorderen interactie tussen henzelf en de kleuters en tussen de kleuters onderling. Ze hebben aandacht voor een open vraagstelling en stimuleren de kleuters om creatief met taal om te gaan. De instructietaal is voorbeeldig. De leraren gebruiken een rijke woordenschat. De kringgesprekken, de dramamomenten en het werken in de speelleerhoeken bieden de kleuters alle kansen om hun taalvaardigheid te ontwikkelen.
- Bij de jongere kleuters bakenen de leraren op basis van de gebruikte bronnenmaterialen de thema- en schooltaal af. Bij de oudere kleuters gebruiken de leraren graduele begrippenlijsten. De kleuterafdeling maakte nog geen afspraken om deze begrippen expliciet en systematisch in de verschillende thema's gradueel te verankeren.
- De meeste klashoeken worden thematisch verrijkt. De talige verrijking ervan gebeurt in sommige klassen doelbewust. De aandacht voor voorbereidend lezen en schrijven is binnen de hoekenwerking functioneel. De hoekverrijking in functie van de denkontwikkeling biedt kansen voor de ontwikkeling van de taalvaardigheid.
- De hoekaanduidingen, pictogrammen, stappenplannen, afbeeldingen en vertelplaten geven een sterke visuele ondersteuning.
- De leraren bevorderen de liefde voor boeken met zorgvuldig gekozen en gepresenteerde exemplaren uit de schoolbibliotheek en uit de lokale bibliotheek. Sommige klassen gebruiken grote vertelboeken. De leraren lezen geregeld voor, vertellen bij vertelplaten en schakelen audiovisuele hulpmiddelen in waarmee de kleuters zelfstandig een luisteropdracht kunnen uitvoeren.
- De leraren spannen zich in om de kleuters een goede eerstelijnszorg te verstrekken. Zij volgen de ontwikkeling van de taalvaardigheid op met observaties vanuit het kindvolgsysteem en met genormeerde testen. Om de taalvaardigheid indien nodig bij te sturen schakelen zij allerlei speelleermaterialen en hulpmiddelen in. Zo gebruiken de leraren van de oudere kleuters zogenaamde 'taalkasten', waarmee ze op maat van elke kleuter inspelen op verschillende leesvoorwaarden.
- De leraren krijgen hulp van twee vrijwillige taalbadjuffen, die de taalzwakke kleuters extra ondersteuning geven. De school heeft nog groeikansen om de additionele hulp en de klaswerking voor wat de woordenschatverwerving betreft doelgerichter en meer complementair op elkaar af te stemmen.
- Het kindvolgsysteem is voor taalzwakke of anderstalige kleuters vrij grofmazig te noemen omdat er betrekkelijk weinig aandacht besteed wordt aan de verwerving van de passieve woordenschat.
- De eerste leerjaren zijn een natuurlijk verlengstuk van de kleuterafdeling. Er bestaat nog wel discussie over de vorm van de gebruikte letters en er zijn nog maar in beperkte mate afspraken gemaakt over de onderlinge afstemming van bijvoorbeeld de wiskundige woordenschat.

3.2 Kleuteronderwijs: muzische vorming

Voldoet

Motivering

- De kleuterafdeling kan met planningsdocumenten, leerlingenwerk, toonmomenten, volgehouden aandacht voor nascholing en een overtuigende klaspraktijk aantonen dat zij de ontwikkelingsdoelen voor muzische vorming nastreeft en zodoende tegemoet komt aan haar inspanningsverplichting.
- Vanuit een zelf aangevoelde behoefte sloot de kleuterafdeling zich spontaan aan bij het implementatietraject dat de lagere afdeling voor muzische vorming opstartte. Ze ontwikkelde een dynamische visie op muzische vorming die ze vertaalt naar de praktijk.
- Het onderwijsaanbod is gefundeerd op de doelen van een koepelregering referentiekader. De leraren bewaken de volledigheid van het doelenaanbod op een efficiënte manier. De domeinen van muzische vorming worden evenwichtig geïntegreerd in de andere leergebieden.
- Ook voor muzische vorming geldt wat er over de krachtige onderwijs- en leeromgeving onder 'Nederlands' is geschreven. De leraren verrijken de hoeken met speelleermaterialen die de creativiteit van de kleuters uitdagen en die hen aanzetten om te musiceren, dramatiseren, bewegen en creëren.
- De muzische activiteiten die de inspectie tijdens de lesobservaties kon bijwonen getuigen van expertise van de leraren en van betrokkenheid bij de kleuters. De kleuters mogen volop experimenteren en exploreren. Zij bedienen met groot gemak media-apparaten. De klassen beschikken over ritmische muziekinstrumenten. Het aantal klankinstrumenten is echter beperkt. De verkleedhoeken zijn in de meeste klassen goed gevuld. Hier en daar ontbreekt een grote spiegel of is deze aan vervanging toe. In enkele klassen worden de verkleedkleden in bakken opgeborgen, wat minder uitnodigend is en waardoor de kleuters geen goed zicht hebben op wat voorhanden is. Binnen het domein beeld zijn de leraren afgestapt van het werken naar model en verwachten zij van de kleuters een aanzienlijke eigen inbreng, wat hen de kans geeft om zich authentiek uit te drukken en om zelfgestuurd problemen op te lossen. Vanuit hun intuïtie hebben de leraren aandacht voor beeldaspecten. Leerplanstudie biedt kansen om dit doelgerichter aan te pakken. De gemeenschappelijke ruimtes worden gebruikt als expositieruimte en zijn daarom een verlengstuk van de rijke klascontext.
- De themabrief die de leraren mee naar huis geven, versterkt de samenwerking tussen de school en het gezin. De vele meegebrachte materialen wijzen op een efficiënte interactie.

3.3 Lager onderwijs: Nederlands

Voldoet

Motivering

- De resultaten van de toetsen uit de onderwijsleerpakketten, de zelfgemaakte en de leerlingvolgsysteemtoetsen, de consequente en toch flexibele wijze van omgaan met de onderwijsleerpakketten voor Nederlands en de degelijke klaspraktijk met aandacht voor differentiatie en remediëring zijn indicaties die erop wijzen dat de lagere afdeling de eindtermen voor Nederlands met haar leerlingen bereikt. Hiermee voldoet de school aan haar maatschappelijke verplichting.
- De lagere afdeling staat voor wat het outputbeleid betreft aan het begin van een ontwikkeling. Zo worden de leeropbrengsten van de leerlingen slechts sporadisch op schoolniveau geanalyseerd. De resultaten van de leerlingvolgsysteemtoetsen voor spelling en technisch lezen bijvoorbeeld worden vooral op leerling- en klasniveau onderzocht. Door niet officieel deel te nemen aan centrale genormeerde toetsen is de

school niet in staat om haar leeropbrengsten af te zetten tegenover die van andere vergelijkbare scholen.

- Het is niet eenvoudig om uit de planningsdocumenten de beoogde doelen af te leiden. Voor het bereiken van de eindtermen vertrouwen de leraren op de gehanteerde onderwijsleerpakketten. Sommige onderdelen worden weggelaten en vervangen door gelijkwaardige alternatieven, waardoor het doelenaanbod gerespecteerd wordt. Waar mogelijk hebben de leraren aandacht voor taalaccenten in andere leergebieden.
- Hoewel het eerste leerjaar sterk aansluit op de werking van de kleuterafdeling, staan sommige afspraken nog niet op punt. Zo is er geen overeenstemming over de lettervormen en is de onderlinge afstemming voor wat schooltaal betreft beperkt.
- In een aantal klassen schakelen de leraren gevarieerde werkvormen zoals hoeken- en contractwerk in. Enkele leraren gebruiken hoekenwerk als dominante werkvorm. Dit laat hen toe om te differentiëren en waar nodig te remediëren.
- De lessen verlopen interactief, met ruime aandacht voor de eigenheid en de inbreng van de leerlingen. De leerlingen krijgen kansen om onder meer via kringgesprekken en spreekbeurten gericht te leren luisteren en spreken. Hierbij worden de aanwezige audiovisuele hulpmiddelen functioneel ingeschakeld. De school heeft groeikansen om met leerplanstudie de verscheidenheid aan werkvormen rond spreken verder te optimaliseren. De school maakte nog geen afspraken over de gradatie van de gespreksconventies. De meeste leraren slagen erin om tijdens lessen drama extra spreek- en luisterimpulsen te geven. Grappig én uitnodigend zijn de praatpalen op de speelplaats die door ondergrondse buizen zijn verbonden.
- De lagere afdeling zorgt voor een graduele opbouw van de leesvaardigheden en voor een gradueel aanbod van de leesmaterialen. Ze legt de klemtoon op leespromotie, en stimuleert leesplezier met gevarieerde werkvormen. Alle klassen krijgen regelmatig nieuwe boekenbakken van de lokale bibliotheek met o.a. boeken die de aangebrachte thema's verlevendigen. De leraren lezen zelf vaak voor, in het bijzonder tijdens de voorleesweek. Enkele klassen gaan zelfs voorlezen in de kleuterafdeling. In de lagere klassen besteden de leraren bij het niveaulezen vooral aandacht aan gedifferentieerd technisch lezen en in de hogere klassen aan gedifferentieerd begrijpend lezen. Leesouders ondersteunen de leesgroepen.
- Voor spelling gebruiken de leraren gevarieerde woordpakketten die bij het gebruikte onderwijsleerpakket horen. Het gebruik van een kwalitatieve foutenanalyse voor spelling is leraarafhankelijk. Leraren die deze wel gebruiken, verbinden zinvolle individuele en groepsremediëring aan de analyse, hierbij ondersteund door de software van het onderwijsleerpakket. De school maakte afspraken over de begeleiding van leerlingen met dyslexie.
- De leerlingen krijgen kansen om creatief te schrijven. De pas gelanceerde digitale leeromgeving biedt volop mogelijkheden om creatief met elkaar in een veilige context te communiceren. De verzorgde schoolkranten bevatten vooral originele leerlingteksten.
- De leraren lichamelijke opvoeding integreren speelse taalactiviteiten in de lessen lichamelijke opvoeding. Dit heeft een positief effect op zowel de taalvaardigheid als de motorische ontwikkeling.
- De visuele ondersteuning die de leraren aanbieden in hun klas is nog weinig continu uitgebouwd en vertoont hiaten. In een aantal klassen is de ondersteuning met bijvoorbeeld algoritmes en heuristieken slechts in beperkte mate aanwezig. De afgesproken zelfinstructiestrategie wordt niet consequent gebruikt in alle klassen.
- Het schoolteam heeft nog geen afspraken gemaakt over de gradatie en de samenhang van de instructietaal over de leergebieden heen. Vooral voor de taalzwakke leerlingen kunnen beleidsmaatregelen in verband met de instructietaal zorgen voor betere evaluatieresultaten.

- In het rapport worden de resultaten van de toetsen voor Nederlands gekoppeld aan de vooropgestelde doelen. Alle domeinen zijn vertegenwoordigd. In verhouding gaat veel aandacht uit naar spelling.

3.4 Lager onderwijs: muzische vorming

Voldoet

Motivering

- De systematische wijze waarop de lagere afdeling muzische vorming heeft bijgestuurd, de doelgerichte planning met bijhorend bewakingssysteem en de inspanningen om het evenwicht tussen de domeinen te bewaken zijn indicaties die erop wijzen dat de lagere afdeling de eindtermen voor muzische vorming bereikt. De geobserveerde leerlingenwerkjes en –activiteiten getuigen van een grote betrokkenheid. Vooral in de hogere klassen maakt de lagere afdeling een inhaalbeweging waarbij hiaten doelgericht worden aangepakt. Het tekort is in voldoende mate weggewerkt. De lagere afdeling voldoet voor wat muzische vorming betreft aan haar maatschappelijke verplichting.
- Enkele bijgewoone lessen waren voorbeelden van goede praktijk. Dit heeft ondermeer te maken met het feit dat dit team over enkele leraren beschikt die een muzische vooropleiding genoten of over een opvallende muzische expertise beschikken.
- De lagere afdeling heeft naar aanleiding van de vorige doorlichting een implementatietraject voor muzische vorming gevolgd, daarbij ondersteund door de pedagogische begeleidingsdienst. De visie van het leerplan is gekend, maar sommige leraren hebben nog moeite om haar te vertalen naar de werkvloer. Verschillende leraren volgden of volgen extra individuele nascholing. De kerngroep die dit traject in de school mee vorm gaf, is na twee jaar ontbonden, waardoor het gevaar op verwateren van de afspraken niet denkbeeldig is. Het is niet duidelijk hoe de opvolging van het vervolgtraject vorm zal krijgen. De expertise van de leraren wordt nog in beperkte mate of met een te klein bereik ingeschakeld om de interne deskundigheid te bevorderen.
- Nog niet alle leraren beschikken over een jaarplan voor muzische vorming. In de planningsdocumenten wordt in beperkte mate gerefereerd naar muzische doelen. De leraren steunen hun aanbod in hoofdzaak op een door de pedagogische begeleidingsdienst uitgewerkt document met een bundeling van leerplandoelen en subdoelen. De mate waarin al deze doelen naar de klasvloer vertaald worden is leraarafhankelijk. De lagere afdeling is duidelijk nog op zoek naar meer verticale samenhang en naar een zinvolle invulling van het aanbod. De bewaking van de leerplandoelen gebeurt nog in hoofdzaak vanuit verantwoordingsperspectief en in mindere mate vanuit ontwikkelingsperspectief. Het aantal doelen dat bij bepaalde activiteiten wordt aangeduid is in enkele klassen niet realistisch. Dit belemmert een doelgerichte evaluatie.
- Hoewel de lagere afdeling zich wil presenteren als uitgesproken muzisch, is dit niet in alle klassen even duidelijk merkbaar. In leerjaren waar de leraren een affiniteit met muzische vorming hebben ontwikkeld komt het muzische aspect het sterkst tot uiting. In een aantal klassen ligt het accent nog te sterk op een paar domeinen, verloopt het leerproces nogal leraargestuurd en komen de lessen muzische vorming omwille van organisatorische redenen soms in verdrinking. Dit laatste heeft een invloed op de effectieve onderwijstijd van de lessen muzische vorming. Dit wordt in enkele klassen gecompenseerd door de muzische impulsen die de leraren aanbieden vanuit de onderwijsleerpakketten voor Nederlands, Frans, wereldoriëntatie en lichamelijke opvoeding of in muzische hoeken tijdens hoekenwerk. In enkele klassen worden parallelklasoverschrijdende crea-ateliers georganiseerd, waarbij alle domeinen evenwichtig aan bod komen. In enkele klassen leidt de thematische en geïntegreerde aanpak tot een sterke horizontale samenhang.

- Beeld is en blijft het dominante domein. De aandacht voor beschouwen en creëren groeit. De klassen bevatten relatief weinig leerlingenwerk. De bijgewoonde activiteiten wijzen op ambitieuze en goed uitgewerkte initiatieven. Hoewel niet alle leraren zicht hebben op de verschillende werkvormen binnen drama, krijgt dit domein meer en meer de plaats die het verdient.
- Voor muziek kunnen grote verschillen vastgesteld worden. In een aantal klassen blijft muziek beperkt tot liedjes zingen en ritmes spelen. Klankinstrumenten worden in sommige klassen zelden ingeschakeld, terwijl in andere klassen zelfs gewerkt wordt met een echt Orff-orkest en met visuele ondersteuning. De leerlingen leren er gericht naar muziek te luisteren.
- De leraren lichamelijke opvoeding integreren muzische vorming in hun lessen.
- De lagere afdeling neemt regelmatig deel aan buitenschoolse culturele manifestaties en heeft aandacht voor kunst en cultuur. Zij organiseert jaarlijks totaalspektakels, waarbij de klemtoon op de creativiteit van de leerlingen ligt.
- De lagere afdeling staat voor wat de evaluatie van muzische vorming en het in kaart brengen van de muzische talenten en vaardigheden betreft aan het begin van een ontwikkeling. Zij maakt nog weinig gebruik van alternatieve evaluatievormen. Zij rapporteert met zinnen over muzische vorming. In vergelijking met de cognitieve leergebieden is de rapportering over muzische vorming veeleer summier.
- Het inspectieteam gelooft dat het beleidsvoerend vermogen van de lagere afdeling voldoende garanties biedt om het aanbod en de klaspraktijk verder te optimaliseren.

3.5 Lager onderwijs: leren leren

Voldoet niet

Motivering

- De schooleigen planning rond leren leren werd in het kader van een innovatiestage door hogeschoolstudenten opgesteld. Hieruit blijkt de goede wil van de school om de leergebiedoverschrijdende eindtermen voor leren leren na te streven. De degelijk uitgewerkte planning en de bijhorende lesvoorbereidingen en didactische voorstellen zijn echter door weinig leraren gekend en slechts in beperkte mate doorgedrongen tot op de klasvloer. Daarom is het tekort voor leren leren nog niet in voldoende mate weggewerkt.
- De kleuterafdeling legt een fundament voor leren leren. De leraren werken aan de werkhouding en de zelfsturing van de kinderen. Zo zijn er initiatieven om het vlinderen tegen te gaan en worden de kleuters aangespoord om taken af te werken. De oudere kleuters worden met behulp van een keuzebord aangemoedigd om hun eigen speelleertraject zelf te organiseren. Met een controlesysteem kan de leraar de uitvoering ervan bewaken. Verschillende leraren gebruiken stappenplannen als hulp bij het autonoom uitvoeren van opdrachten. De kleuters krijgen kansen om hun zelfstandigheid stapsgewijs te ontplooien.
- In de meeste klassen van de lagere afdeling komen aspecten van leren leren aan bod. De leraren maken hiervoor onder meer gebruik van een zelfinstructiemethode. Niet alle leraren zijn op de hoogte van de mogelijkheden ervan. Er werden nog geen eenduidige afspraken gemaakt over een gelijkgerichte voorstellingswijze, wat vooral tot verwarring kan leiden bij de minder sterke leerlingen.
- De leraren maakten nog geen afspraken over hoe ze met gradueel opgebouwde en gelijkgerichte heuristieken en algoritmen het leerproces van vooral zwakkere leerlingen kunnen ondersteunen. Dit zorgt voor hiaten en breukvlakken, waardoor de leerlingen minder mogelijkheden krijgen om hun werk zelfstandig en probleemoplossend te leren uitvoeren en om hun leerproces bij te sturen. Zelfs binnen parallelklassen kan de visuele ondersteuning onderling verschillen.
- De school ontwikkelde een visie op huiswerk. Ze maakte afspraken over de frequentie en de hoeveelheid van het huiswerk.

- De hoogste klassen hebben aandacht voor leren studeren met het oog op de overgang naar het secundair onderwijs. De agenda van de leerlingen dient hierbij als planningsinstrument. Er zijn duidelijke aanzetten gegeven om samen met de leerlingen te reflecteren op de manier waarop zij leren. Dit geeft hen de kans om van elkaar te leren en om hun eigen aanpak desnoods bij te sturen.
- In de meeste klassen van de lagere afdeling organiseren de leraren regelmatig hoeken- en contractwerk. De leerlingen krijgen de kans om zelfstandig of in groepsverband taken af te werken, remediërings- of uitbreidingsoefeningen te maken, informatie op te zoeken en denkstimulerende opdrachten uit te voeren. Er zijn nog wel grote verschillen in frequentie en in de breedte van het aanbod. Bij zelfstandig contractwerk staat het leren inschatten en bewaken van de werktijd nog niet helemaal op punt.
- Uit de planningsdocumenten blijkt dat enkele leraren van de lagere afdeling af en toe groepswork organiseren volgens de principes van het coöperatief leren. Ze maken afspraken over de wijze waarop de leerlingen met elkaar omgaan, samenwerken en gesprekken voeren.
- De leraren maken gebruik van een digitaal schoolbord en van allerlei andere mogelijkheden om samen met de leerlingen informatie op te zoeken en te verwerken. Ook de ICT-infrastructuur wordt frequent aangewend om leerlingen kansen te geven om zelfstandig informatie te vergaren, taken te maken of om bepaalde leerstof verder in te oefenen.
- In de rapportering besteedt de school weinig expliciete aandacht aan de leergebiedoverschrijdende eindtermen voor leren leren. Wel krijgen de leerlingen in de hogere klassen de ruimte om persoonlijke reflecties bij hun resultaten op te schrijven.

3.6 Lager onderwijs: sociale vaardigheden

Voldoet niet

Motivering

- De lagere afdeling heeft de eerste stappen naar een verbetering van het tekort voor sociale vaardigheden gezet. Door de veelheid aan schoolprioriteiten is zij nog niet in staat geweest om werk te maken van een schooleigen planning en een vertaling van de leergebiedoverschrijdende eindtermen naar de klasvloer. Zij zoekt nog naar een efficiënte manier om de leergebiedoverschrijdende eindtermen systematisch te integreren in haar onderwijs. Uit de klasobservaties en de gesprekken blijkt dat de leraren slechts een beperkt zicht hebben op de eindtermen. Het tekort is nog in onvoldoende mate weggewerkt.
- In eerste instantie koos de school voor een methodiek waarbij de relatiewijzen centraal staan. De meeste leraren stapten van deze methodiek af. Daarna koos de lagere afdeling voor een onderwijsleerpakket dat met aparte lessen de sociale talenten van kinderen wil bevorderen. De leraren spreiden de thema's uit dit onderwijsleerpakket over twee schooljaren en combineren de inhoud ervan vaak met de levensbeschouwelijke lessen. Met losstaande initiatieven bevorderen enkele leraren de aandacht voor de gespreksconventies. Een aantal leraren gebruiken de principes van coöperatief leren om doelen binnen het domein 'samenwerken' te versterken. De graduele opbouw binnen de domeinen 'gespreksconventies' en 'samenwerking' staat evenwel nog niet op punt.
- Hoewel de school nog een weg af te leggen heeft om de leergebiedoverschrijdende eindtermen voor sociale vaardigheden planmatig en doelgericht na te streven, biedt het schoolklimaat een goede voedingsbodem. De basissfeer is er een van respect, van oog voor de ontwikkeling van een positief zelfbeeld en van haalbare afspraken en regels. De leraren kiezen voor dialoog. Straffen is zelden nodig. Pestgedrag wordt aangepakt. De kleuterafdeling legt een fundament voor sociale vaardigheden, met aandacht voor relatiewijzen, gespreksconventies en eerste vormen van samenwerking.

De school neemt deel aan sociaal gerichte projecten rond bijvoorbeeld armoedebestrijding in eigen land en de derde wereld. De leraren lichamelijke opvoeding hebben oog voor een constructieve wijze van samenwerken, voor fair play en voor respect voor de ander.

- Recent richtte de school een werkgroep sociale vaardigheden op, die zich vooral bezig houdt met de voorbereiding van de zogenaamde animaties, waarbij de leraren toneel spelen om projecten in te leiden of af te sluiten. Het is niet duidelijk welke armslag de betrokken leraren hebben om de implementatie van de leergebiedoverschrijdende eindtermen mee vorm te geven.

3.7 Lager onderwijs: ICT

Voldoet

Motivering

- Sinds de vorige doorlichting heeft de school belangrijke vorderingen gemaakt bij het nastreven van de leergebiedoverstijgende eindtermen voor ICT. De moderne en goed werkende ICT-infrastructuur die de school in alle klassen mede onder impuls van een gedreven ICT-coördinator uitbouwde, het groeiend gebruik van het digitaal leerplatform en de vele ICT-toepassingen die de school aanwendt, tonen de wil aan om ICT meer en meer leergebiedoverschrijdend te integreren in het onderwijsaanbod. De vernieuwingsdynamiek is een garantie voor een verdere systematische kwaliteitsverbetering. Het tekort voor ICT is in voldoende mate weggewerkt.
- De leraren van de lagere afdeling hebben op basis van een inventaris waarin de al ontwikkelde ICT-initiatieven worden opgelijst een zinvolle aanzet gegeven voor een evenwichtige planning. Dit document is opgesteld vanuit verantwoordingsperspectief. Het dient in beperkte mate als hefboom om de verdere implementatie van de leergebiedoverschrijdende eindtermen aan te sturen. De nodige bijstellingen, aanvullingen en de verdere afstemming van de planning op de leergebiedoverschrijdende eindtermen worden eerstdaags aangevat.
- De mate waarin ICT geïntegreerd wordt in het onderwijsaanbod en de kwaliteit waarmee dat gebeurt is leraarafhankelijk. Dit heeft onder meer te maken met de wisselende frequentie van de inschakeling van zelfstandige werkvormen, de persoonlijke visie op een kwalitatieve ondersteuning van het leerproces met ICT en de eigen ICT-vaardigheden.
- De leerlingen krijgen in alle leerjaren de kans om te 'oefenen met ondersteuning van ICT', maar de frequentie en doelgerichtheid waarmee dat gebeurt verschillen. De eindterm over 'communiceren met ondersteuning van ICT' blijft vrijwel beperkt tot het mailen, hoewel het digitaal leerplatform voor de jongere leerlingen vele mogelijkheden biedt om elektronisch te leren communiceren in een beschermde omgeving. De eindterm over 'presenteren met ondersteuning van ICT' kent in een aantal klassen al een bredere invulling. Toch kan moeilijk gezegd worden dat de leraren naadloos aansluiten op wat in een vorige klas is bijgebracht. De eindterm over 'zelfstandig leren met ondersteuning van ICT' wordt verkeerd geïnterpreteerd. De school heeft nog geen zicht op de manier waarop leerlingen met behulp van ICT zelfstandig hun eigen leerproces vorm geven en inzichten en vaardigheden verwerven. De eindterm over 'opzoeken, verwerken en bewaren van informatie met behulp van ICT' krijgt in de bovenbouw voldoende aandacht, onder meer binnen de lessen wereldoriëntatie. De attitudinale eindterm over veilig, doelmatig en verantwoord ICT-gebruik wordt in de hogere klassen expliciet nagestreefd. Ook hier heeft de school nog kansen om deze eindterm gradueel op te bouwen binnen de veilige context van een digitale leeromgeving.

4. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of -variabelen levert het volgende op:

4.1 Professionalisering

4.1.1 Deskundigheidsbevordering

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ondersteuning.

Motivering

- De school beschikt over een goedgekeurd nascholingsplan op korte termijn dat aansluit bij de gekozen vernieuwingsprioriteiten. Bij de prioriteitenkeuze en de opmaak van het nascholingsplan werd rekening gehouden met de vragen en behoeften van de leraren. Zij gaat in veeleer beperkte mate uit van de analyse van de leerlingenresultaten op schoolniveau om prioritaire werkpunten af te bakenen en hieraan deskundigheidsbevordering te koppelen.
- De schoolleiding streeft ernaar om zinvolle vormingsinitiatieven door zoveel mogelijk leraren te laten volgen. Hiermee zorgt ze ervoor dat alle leraren de informatie uit eerste hand krijgen en dat het draagvlak voor de doorvoering van een vernieuwing zo groot mogelijk is.
- Naast de teamgebonden nascholingen en de nascholingen georganiseerd op het niveau van de scholengemeenschap is er in de school ook ruimte voor nascholingen die aansluiten bij de behoeften van individuele leraren. Het nascholingsaanbod is bij de leraren voldoende bekend. Algemeen geldt dat een individuele nascholing best aansluit bij de gekozen vernieuwingsprioriteiten. De leraren worden aangemoedigd om hun professioneel handelen te optimaliseren en de onderwijskwaliteit op de klasvloer te verhogen door aan minstens één individuele nascholing per schooljaar deel te nemen. De opgedane kennis wordt meestal tijdens een personeelsvergadering doorgegeven. Ook tijdens het informeel overleg onder collega's wordt expertise uitgewisseld. Werkvormen om leren van elkaar mogelijk te maken zoals hospiteren, collegiale visitaties en intervisie zijn nog niet ingeburgerd in de schoolcultuur.
- De school werkte bij de implementatie van muzische vorming intensief samen met de pedagogische begeleidingsdienst van het eigen net. Deze vormde zowel het team als de kerngroep voor muzische vorming. Hij ondersteunde de school bij de visieontwikkeling, de aanzet voor een doelgerichte en evenwichtige planning, de vertaling van de leerplandoelen naar de klaspraktijk en bij de bewaking van het aanbod. Voor andere aspecten is de samenwerking met de pedagogische begeleidingsdienst beperkt.
- Een eerste uitwisseling met leraren die lesgeven aan eenzelfde leeftijdsgroep en de jaarlijkse organisatie van werkwinkels is een goede aanzet om binnen de scholengemeenschap systematisch expertise uit te wisselen en van elkaar te leren.
- De school deed voor de ontwikkeling van een schooleigen planning voor 'leren leren' beroep op de deskundigheid van hogeschoolstudenten. De aangeleverde planning is echter in beperkte mate door het team geassimileerd.
- De school grijpt nog niet alle kansen aan om experts uit de eigen rangen op schoolniveau in te schakelen bij de bevordering van de interne expertise, bijvoorbeeld bij de implementatie van muzische vorming of van de leergebiedoverschrijdende eindtermen voor sociale vaardigheden. De kerngroep rond muzische vorming leverde degelijk werk af maar werd relatief snel ontbonden. De kans bestaat dat de verworvenheden door het wegvallen van gerichte druk en ondersteuning verwateren.

- De pedagogisch-didactische werkgroepen zijn een goede aanzet om bijvoorbeeld de leergebiedoverschrijdende eindtermen voor sociale vaardigheden en leren leren verder te implementeren en om te leren van elkaars knowhow.
- De leraren kunnen een beroep doen op de deskundigheid van de nieuwe collega's van het zorgteam. Deze zijn vlot bereikbaar, zoeken mee naar oplossingen bij leer- en ontwikkelingsproblemen en versterken vanuit hun expertise de leraren in hun rol als eerstelijnsheleper.
- De schoolleiding grijpt het teamoverleg aan om de leraren van elkaar te laten leren. De beschikbare tijd wordt goed benut. Om de agenda van de personeelsvergaderingen te ontlasten organiseert de schoolleiding een wekelijkse briefing waarop praktische en organisatorische afspraken gemaakt worden. De personeelsvergaderingen worden meestal opgesplitst om niveauspecifiek overleg over pedagogisch-didactische thema's mogelijk te maken. De leraren maken van dit overleg gebruik om inhoudelijke aspecten van de school- en klaswerking gradueel op elkaar af te stemmen. Toch zijn de krachtlijnen van het leerplan of de visie over de ontwikkelingsdoelen en eindtermen zelden richtinggevend. Dit brengt met zich mee dat soms onnodig werk gebeurt of dat er initiatieven groeien die niet aansluiten bij de verwachtingen van de overheid.
- Onder meer in de orthotheek in het leraarslokaal kunnen de leraren achtergrondinformatie terugvinden over onderwijsontwikkelingen en over specifieke leer- en opvoedingsproblemen. Verschillende leraren maken ook gebruik van de mogelijkheden van het internet om de eigen onderwijspraktijk uit te bouwen. Toch wordt de website met didactische cahiers van het eigen net nog door relatief weinig leraren gebruikt.
- De schoolleiding volgt de leraren op met informeel en formeel overleg en doorloopbezoeken. Op uitnodiging gaat zij ook op klasbezoek om nieuwe accenten die leraren vanuit gevolgde vormingsinitiatieven in hun klas introduceren te gaan bekijken. Ze legt ook formele klasbezoeken af met het oog op de opvolging van gemaakte afspraken.

4.2 Evaluatie

4.2.1 *Rapporteringspraktijk*

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- ondersteuning.

Motivering

- De kleuterafdeling informeert de ouders over de ontwikkeling van de kleuters tijdens formele oudercontacten en bij frequente informele contacten. De hoge ouderopkomst bij oudercontacten wijst op een goede wisselwerking tussen kleuterafdeling en ouders. Ook in omgekeerde zin wordt feedback gegeven: het zogenaamde 'weekeindboekje', waarbij de ouders de leraren inlichten over het kind in zijn thuismilieu, verschaft de leraren waardevolle achtergrondinformatie.
- De lagere afdeling koos voor een rapport met de klemtoon op cijfers, en is ondanks de verbeterinspanningen vooral gefocust op de cognitieve ontwikkeling. Dit heeft te maken met de evaluatiepraktijk, waarbij vooral getoetst wordt wat vlot meetbaar is. Het is de vraag of de vergelijking van de leerlingenresultaten met de mediaan iets zegt over het al dan niet bereiken van de vooropgestelde doelen. Het gebruik van de aandachtscodes is leraarafhankelijk.
- Bij Nederlands en wiskunde is aandacht voor alle domeinen, en worden de geteste doelen vermeld. De basis- en uitbreidingsleerstof worden apart vermeld. Het relatief grote aandeel van de spellingtoetsen valt op.
- Voor wereldoriëntatie verwijst het rapport niet naar de doelen maar naar het behandelde thema. De klemtoon ligt hier op de evaluatie van kennis, en in mindere

mate op inzichten, vaardigheden en attitudes. De terugkoppeling is weinig informatief.

- De leraren lichamelijke opvoeding geven een cijfer voor de geteste cluster van vaardigheden en schrijven er een kindgerichte commentaar bij.
- De rapportering voor muzische vorming gebeurt met enkele samenvattende beoordelende zinnen. Zij is voldoende specifiek en vooral gericht op de attitudinale doelen en in mindere mate op de muzische vaardigheden die de leerlingen hebben ontwikkeld.
- De rapportering voor sociale vaardigheden gebeurt met symbolen en behandelt telkens één aspect van het onderwijsleerpakket voor sociale vaardigheden. De rapportering over het naleven van de gespreksconventies is veeleer beperkt.
- Bij zowat alle doelen, domeinen en leergebieden schrijven de leraren positieve en ontwikkelingsgerichte commentaren. Ook moeilijke boodschappen worden stimulerend geformuleerd. Het rapport is echter nog geen evenwichtige afspiegeling van de ontwikkeling van de totale persoonlijkheid. De school heeft nog weinig ervaring met alternatieve evaluatievormen.
- Tijdens oudercontacten van de lagere afdeling geven de leraren mondelinge feedback aan de ouders. De school betreft de leraren lichamelijke opvoeding doorgaans niet bij de oudercontacten.

5. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op:

- De beide directeurs werken complementair. Ze slagen erin om de school mee te nemen op het pad van de vernieuwing. Ze geven gerichte druk door de leraren op te volgen tijdens doorloopbezoeken, formele klasbezoeken, en door de vinger aan de pols te houden. Iedere leraar komt regelmatig op functioneringsgesprek. De directeurs stimuleren de leraren om zich regelmatig bij te scholen en geven hierbij zelf het goede voorbeeld. De vele verplichte en zelfgekozen prioriteiten maken dat de werkdruk de afgelopen jaren aanzienlijk was.
- De visie op talenbeleid zit, rekening houdend met de beperkte taalproblematiek, goed. De school heeft nog geen systematisch talenbeleid met afbakening van doelen, uitvoering van acties, evaluatie en bijsturing ontwikkeld. Zij speelt in op de sporadische instroom van anderstalige leerlingen. Aangezien zij wegens de geringe instroom geen aanspraak kan maken op lestijden voor de opvang van anderstalige nieuwkomers, schakelt zij vooral in de kleuterafdeling vrijwilligers in die deze leerlingen een taalbad geven. Het onderwijs rond Nederlands gebeurt in de kleuterafdeling geïntegreerd en is kwaliteitsvol. In de lagere afdeling hechten de leraren veel belang aan de creatieve taalvaardigheden. Ook participeren leesouders bij de ondersteuning van het technisch en begrijpend lezen in de lagere afdeling. Van in de derde kleuterklas tot in het vierde leerjaar krijgen de leerlingen een speels opgevatte initiatie Frans. De school laat nog kansen liggen om de leerlingen zin te laten krijgen in vreemde talen door de bijhorende culturen in bijvoorbeeld wereldoriëntatie of muzische vorming te laten verkennen. De derde graad voerde geleidelijk een nieuw onderwijsleerpakket voor Frans in. De leraren schoolden zich bij in functie van de nieuwe eindtermen voor Frans en Nederlands. De communicatie met de ouders krijgt veel aandacht. De themabrieven, schoolkranten en website geven hen een goed beeld van het schoolleven.
- De planmatige aanwending van de lestijden 'Sociaal Economische Status', voorheen de lestijden rond het gelijke onderwijskansenbeleid genoemd, is wat verwaterd. Het gebrek aan continuïteit in het zorgteam heeft hier zeker iets mee te maken. De brede maar vrij algemene beginsituatieanalyse werd redelijk goed uitgevoerd, begeleid door een medewerker van het project 'Rand en Taal'. Alle teamleden waren daar bij betrokken. De vooropgezette doelen zijn schoolspecifiek geformuleerd en uitgewerkt

op de drie niveaus, maar weinig ambitieus en vaag. De betrokkenheid van de teamleden was voor dit aspect beperkt. Hierdoor, en door het ontbreken van een fasering, weten de leraren niet zo goed wat van hen verwacht wordt. Uiteindelijk zijn alle lestijden door de klastitularissen opgenomen. De krachtigste actie was de leerlingenenquête, waaraan de nodige bijstellingen werden verbonden. De tussentijdse evaluatie is door omstandigheden de mist in gegaan.

- Visieontwikkeling is een cruciaal aandachtspunt voor de school. Zij neemt niet altijd de tijd om bij aanvang van een implementatietraject te reflecteren op de onderliggende uitgangspunten. De school deed vooral voor muzische vorming een beroep op externen om de leerplanvisie en de uitgangspunten van de eindtermen toe te lichten. Vraag is in hoeverre die visie is doorgesijpeld naar de harten en hoofden van alle leraren. Enkele implementatietrajecten zijn te weinig vanuit visieontwikkeling gegroeid, maar veeleer vanuit het zoeken naar snelle oplossingen, waardoor de geleverde inspanningen niet allemaal even efficiënt zijn.
- De overlegmomenten zijn functioneel en goed gestructureerd, en de leraren hebben de mogelijkheid om het schoolbeleid mee vorm te geven, onder andere voor wat de keuze van de onderwijsleerpakketten betreft. De wekelijkse briefings over praktische en organisatorische aspecten zorgen ervoor dat de personeelsvergaderingen ontlast worden en in hoofdzaak voor pedagogisch-didactische thema's voorbehouden worden. De beide niveaus vergaderen meestal apart, waardoor niveauspecifieke onderwerpen degelijk worden uitgewerkt. De personeelsvergaderingen zijn platformen waarop de leraren professioneel kunnen samenwerken. De werkgroepen zijn zowel op organisatorische als pedagogisch-didactische aspecten gericht. Het is niet duidelijk wat de mandaten van de werkgroepen voor leren leren en sociale vaardigheden inhouden. De voortijdige ontbinding van de kerngroep voor muzische vorming kan leiden tot de verslapping van de aandacht voor muzische vorming.
- De grondige themavoorbereiding in de kleuterafdeling staat garant voor een evenwichtig aanbod en de bewaking van de onderwijskwaliteit. Op schoolniveau ontstond nog geen cultuur van zelfreflectie en zelfevaluatie. De school beschikt over een beperkt aantal gegevens over de leeropbrengsten, en de beschikbare gegevens worden niet op schoolniveau gebruikt bij de bewaking van de onderwijskwaliteit. De vrijblijvende wijze waarop de school omgaat met de netgebonden genormeerde testen doet de school kansen missen om haar kwaliteit te vergelijken met vergelijkbare basisscholen.

6. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- Het doelgerichte, evenwichtig geplande en geïntegreerde onderwijsaanbod voor Nederlands en muzische vorming in de kleuterafdeling met respect voor de authenticiteit en creativiteit van de kleuters.
- De horizontale en verticale samenhang in de kleuterafdeling.
- De natuurlijke voortzetting van de kleuterafdeling in het eerste jaar van de lagere afdeling.
- De krachtige samenwerking tussen de kleuterleraren, wat bij de oudere kleuters uitmondt in een complementaire en klasdoorbrekende werking.
- De thematische hoekenverrijking in de kleuterafdeling en de doorgedreven hoekenwerking in enkele klassen van de lagere afdeling.
- De graduele, samenhangende initiatieven om de zelfstandigheid en de zelfredzaamheid in de kleuterafdeling en enkele klassen van de lagere afdeling te bevorderen.
- De goede voedingsbodem van een respectvol school- en klasklimaat voor de verdere uitbouw van de sociale vaardigheden.
- De volgehouden aandacht voor leesvoorbereiding in de kleuterafdeling en de leesbevordering in de lagere afdeling en voor voorlezen in de hele school.
- De aandacht voor creatief schriftelijk taalgebruik die onder meer tot uiting komt in de schoolkrant in de lagere afdeling.
- De aandacht voor kunst en cultuur.
- Het vlotte gebruik van de moderne en degelijk uitgebouwde ICT-infrastructuur.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- De volgehouden aandacht voor individuele en teamgerichte nascholing.
- De positieve en constructieve commentaren in de rapporten van de lagere afdeling.
- De sterke band tussen de school en de ouders en de daarbij horende vormen van mondelinge terugkoppeling.

Wat betreft het algemeen beleid:

- De complementariteit en toewijding van beide schoolleiders.
- De opvallende expertise van een aantal leraren voor muzische vorming en sociale vaardigheden.
- De briefings en de gedifferentieerde personeelsvergaderingen die een vlotte besluitvorming mogelijk maken.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- De graduele verankering van de school- en instructietaal in de kleuterafdeling in de thema-uitwerking.
- De onderlinge afstemming tussen kleuterafdeling en lagere afdeling voor wat de schrijffletters en de schooltaal betreft.
- Het gebruik van visuele ondersteuning voor Nederlands in de lagere afdeling.
- De continuïteit van de verschillende domeinen voor muzische vorming in de lagere afdeling.
- de bewaking van de effectieve onderwijstijd voor muzische vorming in enkele klassen van de lagere afdeling.
- De uitbreiding van het klankinstrumentenaanbod en het doelgerichte gebruik ervan in de kleuterafdeling en enkele klassen van de lagere afdeling.
- De evaluatie van muzische vorming in de lagere afdeling.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- De inschakeling van de interne expertise met het oog op de interne deskundigheidsbevordering.
- De verbreding van de rapportering, met aandacht voor de ontplooiing van de totale persoonlijkheid en voor de talenten en vaardigheden van de leerlingen.

Wat betreft het algemeen beleid:

- De visieontwikkeling voorafgaand aan de start van elk nieuw implementatietraject.
- De planmatige aanwending van de SES-lestijden.
- De systematische interne kwaliteitszorg op schoolniveau, onder meer door verzameling, analyse en interpretatie van de leeropbrengsten.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de regelgeving:

- De verdere uitwerking van een schooleigen planning voor de leergebiedoverschrijdende eindtermen voor leren leren en sociale vaardigheden en de geïntegreerde implementatie ervan in de onderwijspraktijk in de lagere afdeling.

7. ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning

GUNSTIG

voor kleuteronderwijs en lager onderwijs.

8. REGELING VOOR HET VERVOLG

Na deliberatie besliste het inspectieteam dat de tekorten voor het nastreven van de leergebiedoverschrijdende eindtermen voor leren leren en sociale vaardigheden van zulke aard zijn dat verdere opvolging noodzakelijk is. We voeren daarom over drie schooljaren opnieuw een controle uit op het nastreven van de leergebiedoverstijgende eindtermen voor leren leren en sociale vaardigheden. Deze controle kan plaatsvinden **vanaf 1 december 2014**. Als de onderwijsinspectie tijdens de tweede controle oordeelt dat de leergebiedoverstijgende eindtermen niet nagestreefd worden, kan dit leiden tot een advies aan de Vlaamse Regering om de financiering of subsidiëring van de school geheel of gedeeltelijk in te houden. (conform Art. 71 van het Decreet basisonderwijs 25/2/1997)

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Frans De Bie

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname
Het bestuur of zijn gemandateerde

Lieve Duthoo en An Lambrechts